

Ilgstošās sociālās aprūpes un rehabilitācijas finansējums 2021.-2024.

Sagatavoja J.Radzevičs

Sociālo pakalpojumu finansējums (avots - LD gadagrāmata*), milj. EUR

**2024.gads - apstiprinātais budžets

Tiesības uz ilgstošo sociālo aprūpi institūcijā pilngadīgai personai

- Tiesības saņemt pilngadīgo aprūpes institūcijas pakalpojumu ir pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti, kurām nepieciešamais aprūpes mājās pakalpojuma **apjoms pārsniedz 35 stundas nedēļā** un ar pakalpojumiem dzīvesvietā nav iespējams nodrošināt nepieciešamo sociālās aprūpes apjomu

(06.03.2020. Saistošie noteikumi Nr.3 «Rīgas valstspilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība» 23.punkts)

- precizēts saistošo noteikumu Nr. 3 punkts par īslaicīgās un ilgstošās sociālās aprūpes institūcijā pakalpojuma saņemšanas nosacījumiem, proti, precīzāk noteikts aprūpes apjoms, kuru pārsniedzot, pilngadīga persona var saņemt minētos pakalpojumus (**vairāk nekā 35 stundas nedēļā**), ja ar pakalpojumiem dzīvesvietā nav iespējams nodrošināt personai nepieciešamo sociālās aprūpes apjomu

- *(Paskaidrojuma raksts Rīgas domes 2021. gada 26. maija saistošajiem noteikumiem Nr. 50 "Grozījumi Rīgas domes 2020. gada 6. marta saistošajos noteikumos Nr. 3 "Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība"")*

Tiesības uz ilgstošo sociālo aprūpi institūcijā pilngadīgai personai bez noteiktas dzīvesvietas

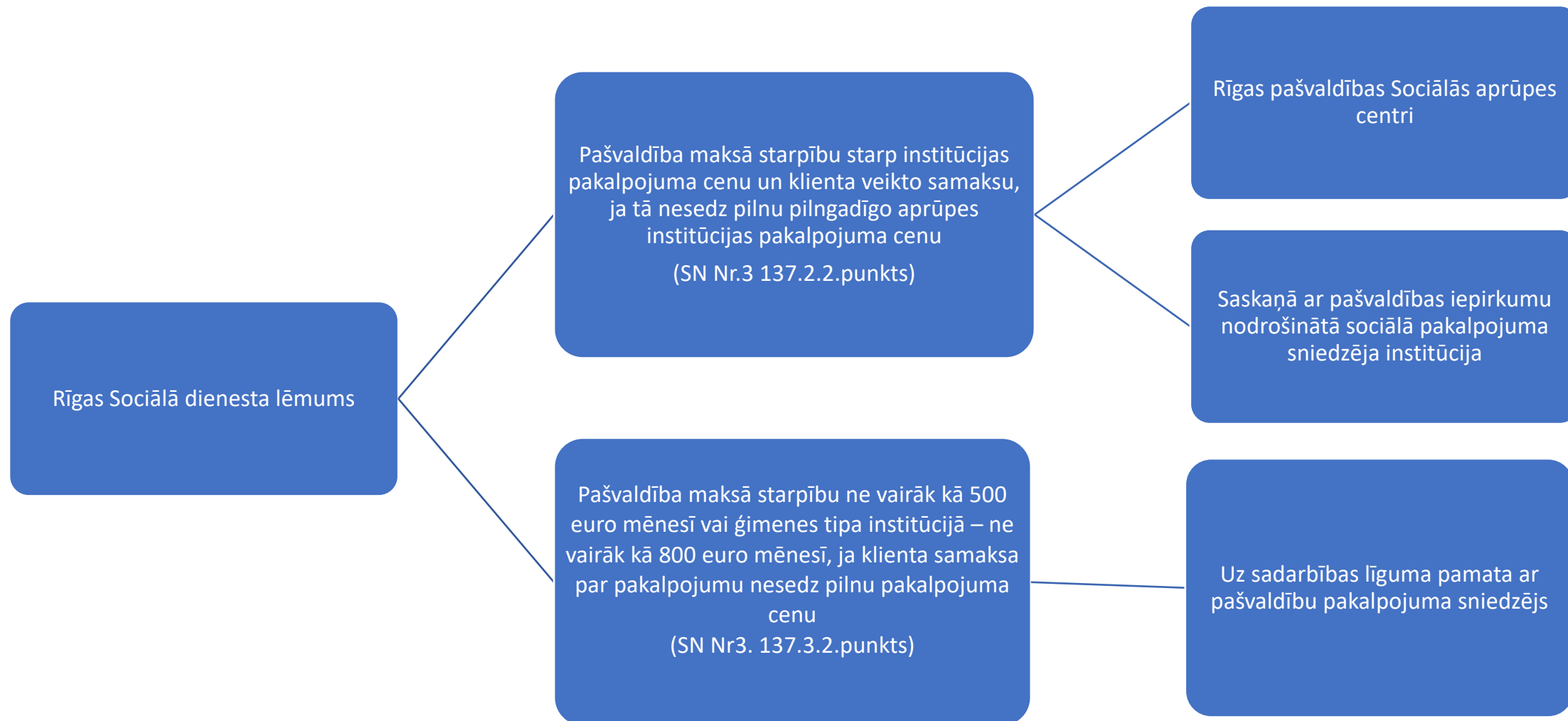
- Personām bez noteiktas dzīvesvietas pilngadīgo aprūpes institūcijas pakalpojumu papildus saistošo noteiktumu 23. punktā noteiktajam ir tiesības saņemt arī gadījumos, ja personai nepieciešamais pilngadīgo aprūpes institūcijas pakalpojuma apjoms atbilst 18–35 aprūpes stundām nedēļā un ja trīs mēnešu laikā pēc Sociālā dienesta lēmuma par pilngadīgo aprūpes institūcijas pakalpojuma piešķiršanu pieņemšanas personai nav iespējams nodrošināt sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā

(06.03.2020. Saistošie noteikumi Nr.3 «Rīgas valstspilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība» 24.punkts)

Rindas tiesiskais regulējums ārējā normatīvā aktā

- 10. Sociālais dienests pēc iesnieguma un dokumentu saņemšanas:
 - 10.9. pieņem vienu no šādiem lēmumiem:
 - 10.9.1. par sociālā pakalpojuma piešķiršanu;
 - 10.9.2. par sociālā pakalpojuma piešķiršanu un personas uzņemšanu rindā sociālā pakalpojuma saņemšanai;
 - 11. Ja persona reģistrēta rindā sociālā pakalpojuma saņemšanai:
 - 11.1. Sociālais dienests:
 - 11.1.1. rindas kārtībā piedāvā brīvo vietu personai uz sociālā pakalpojuma sniedzēja institūciju;
 - 11.2. sociālā pakalpojuma sniedzējs nodrošina saistošo noteikumu 29.punktā minētā sociālā pakalpojuma piešķiršanu pašvaldības elektroniskā vidē izveidotās rindas kārtībā;
- (06.03.2020. Saistošie noteikumi Nr.3 «Rīgas valstspilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība»)*

Ilgstošās sociālās aprūpes institūcijā pakalpojuma apmaksas veidi

Veco ļaužu uzturēšanās iestādes 2024.gada budžets

- Kopā 11 161 128,00 EUR
- SAC «Gailezers» 5 625 946 EUR / 48,3 EUR cilv./dienā
Pašvaldības dotācija 4 253 965,00 EUR
Ieņēmumi no iemītnieku maksājumiem (85%) = 1 371 981,00 EUR
(359,5340 EUR x 318 cilv. X 12mēn. -1EUR)
- SAC «Mežciems» 3 743 619,00 EUR / 53 EUR cilv./dienā
Pašvaldības dotācija 2 882 346,00 EUR
Ieņēmumi no iemītnieku maksājumiem (85%) = 861 273,00 EUR
(371,8795 EUR x 193 cilv. X 12mēn. -1EUR)
- SAC «Stella Maris» 1 701 882,00 EUR / 46,6 EURcilv./dienā
Pašvaldības dotācija 1 343 683,00 EUR
Ieņēmumi no iemītnieku maksājumiem (85%) = 358 199,00 EUR
(298.4995 EUR x 100 cilv. X 12mēn. -1EUR)

Avots – budžeta tāmju paskaidrojumi

Ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšana institūcijā pilngadīgām personām līgumorganizācijās 2024.gada budžetā

- $19.05891 \text{ EUR} \times 1\,580 \text{ cilv.} \times 366 \text{ dien.} + 1 \text{ EUR} = \mathbf{11\,021\,388 \text{ EUR}}$
- Iepirkuma līgums - 530 vietas $6\,490\,457,34 \text{ EUR} / \mathbf{3\,431\,219,73 \text{ EUR}}$
- Klientu maksājums 85% no ienākumiem $-15,77 \times 530 = -3\,059\,237,61 \text{ EUR}$
- Līdzmaksājums 500 EUR/ vidēji $474,57 \times 530 = \mathbf{3\,132\,168,27 \text{ EUR}}$
- Līdzmaksājums 800 EUR/ vidēji $743,00 \times 500 = \mathbf{4\,580\,000,00 \text{ EUR}}$

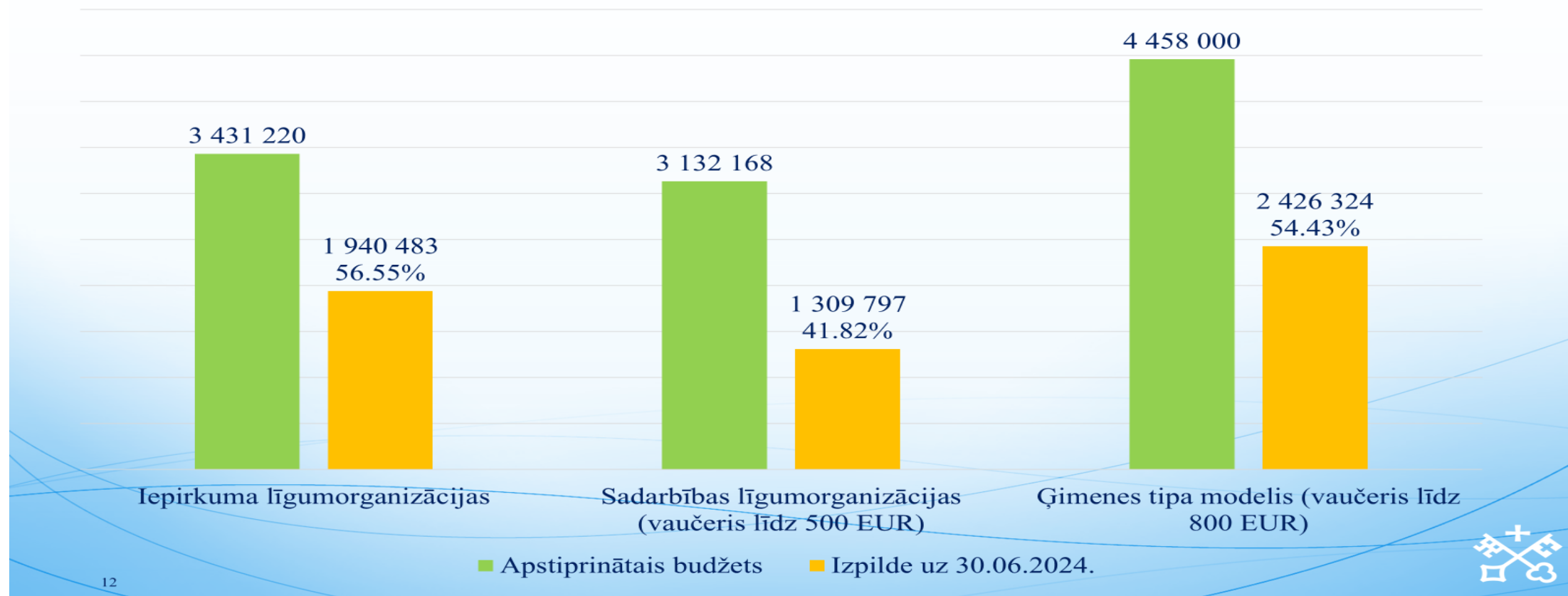
Vidēji svērtās cenas salīdzinājums ar faktiskajām cenām

	Iepirkuma līguma vieta	Līdzmaksājuma līdz 500 EUR vieta	Līdzmaksājuma līdz 800 EUR vieta	Vidējā vērtība
Vidējā vienas vietas izmaksa ievērtēta 2024.g.budžeta pieprasījumā	17,69 EUR	16,15 EUR	25,03 EUR	19,0589 EUR
Papildus pieprasīto 70 vietu 2024.g. vērtība		500/16,39 EUR	800/26,23 EUR	
Vidējā faktiskā cena 2023.g. decembrī par novembri	20,24 EUR	12,97 EUR	27,23 EUR	<i>19,68 EUR</i>
Vidējā faktiskā cena 2023.g. novembrī par oktobri	20,55 EUR	13,53 EUR	26,27 EUR	<i>19,61 EUR</i>
Vidējā faktiskā cena 2023.g. oktobrī par septembri	20,74 EUR	13,57 EUR	27,29 EUR	<i>19,92 EUR</i>

Līgumorganizāciju finansējums 2024.gadā

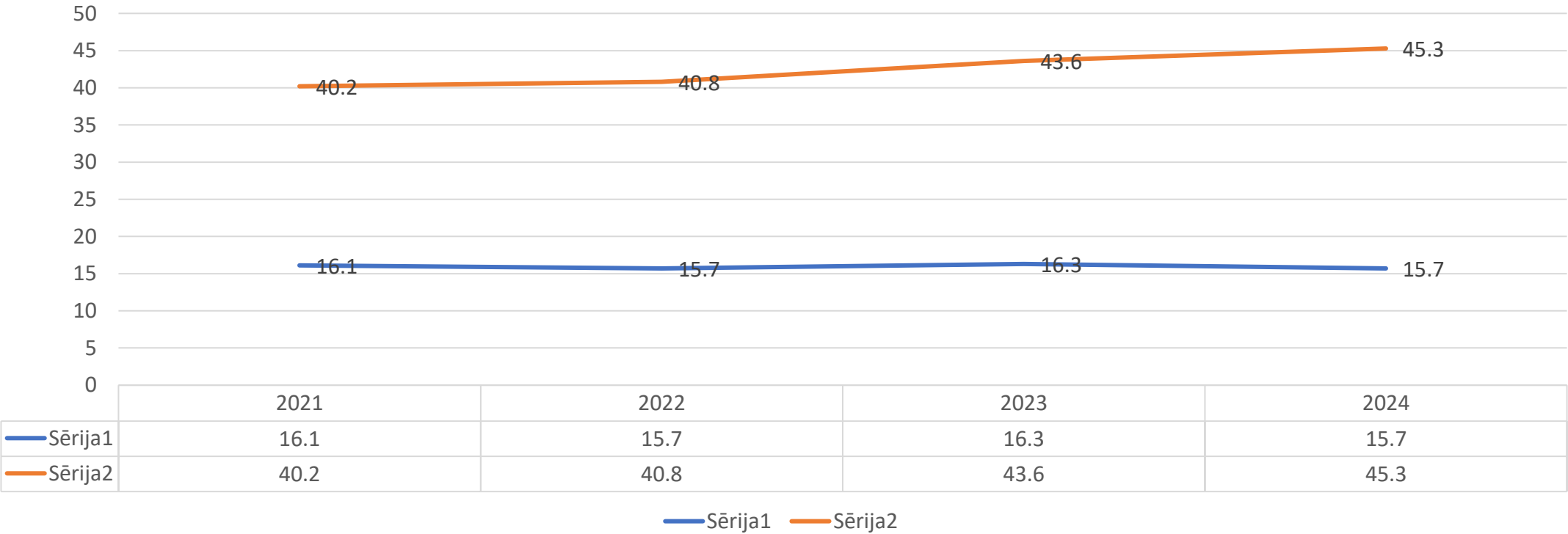
Programma «Veco ļaužu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas»

plāns gadam 11 021 388 EUR, izpilde 5 676 604 EUR (51,5%)

Pakalpojumu dzīvesvietā un veco ļaužu aprūpe institūcijā īpatsvaru salīdzinājums

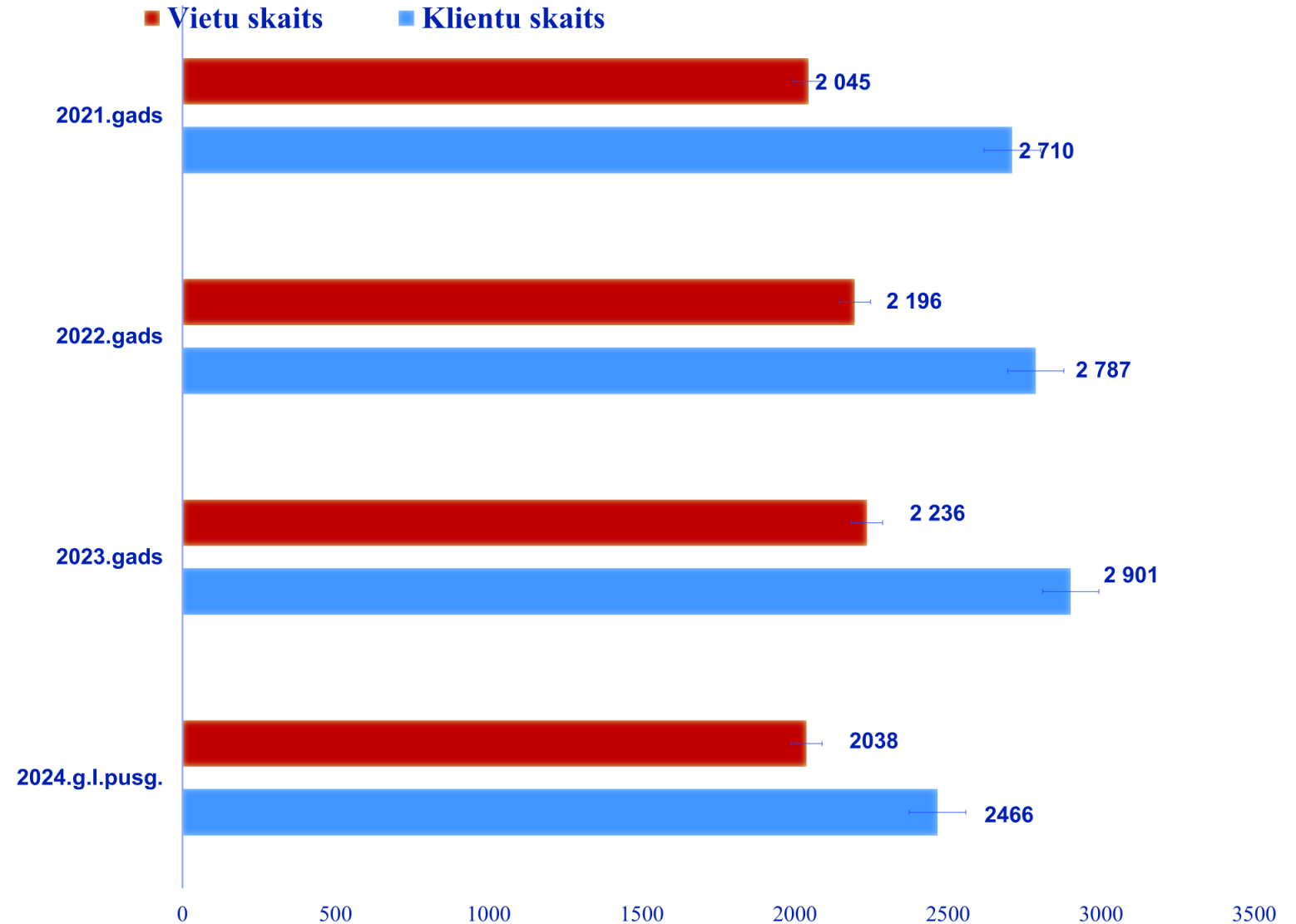
Īpatsvars sociālās jomas budžetā % no pašvaldības vispārējiem ieņēmumiem, neņemot vērā maksas pakalpojumus

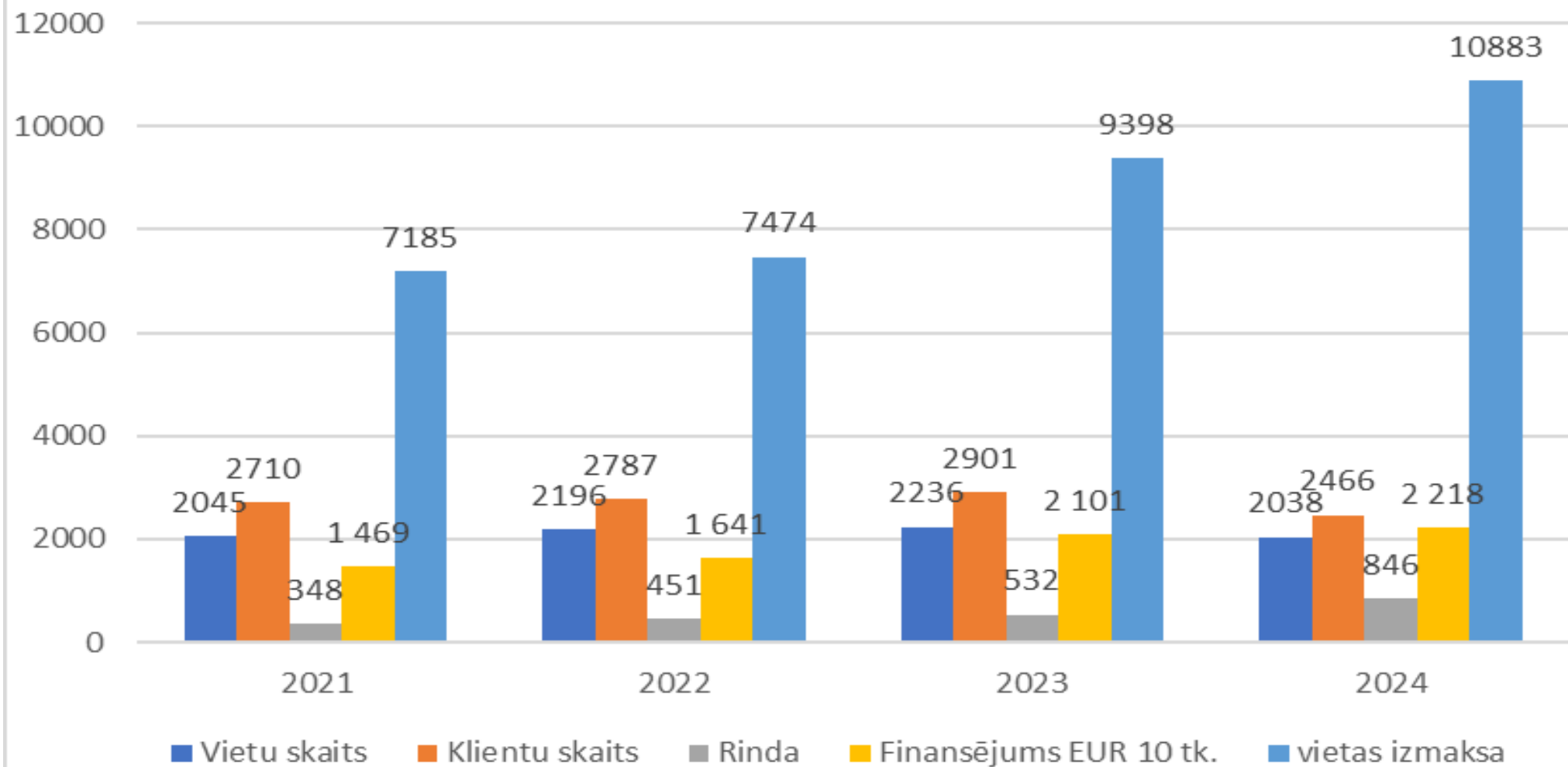
Budžeta izmaiņas 2024.gadā programmā 18.04.01.

- 528 000 EUR ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumam vietu skaita palielinājumam par 70 vietām ilgstošai sociālai aprūpei un sociālai rehabilitācijai pilngadīgām personām,
 - 240 000 EUR parastā aprūpes tipa 40 vietas (500 EUR x 40 vietas x 12 mēn);
 - 288 000 EUR ģimenes aprūpes tipa 30 vietas (800 EUR x 30 vietas x 12 mēn.),
- 575 000 EUR ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma cenas palielinājumam (piešķirts 2023.g. grozījumos Nr.1 7 mēn., nav iekļauts kontrolskaitlī 5 mēn., rezultatīvajos rādītājos iekļauts) cenas palielinājumam par 100 EUR no 400 EUR uz 500 EUR (510 pers.) un vaučera cenas palielinājumam par 160 EUR no 640 EUR uz 800 EUR (400 pers.),
- 597 310 EUR ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma cenas palielinājumam 2024.g. ~20% (plānots jauns līgums no 01.05.2024.g., 4.60 EUR x 530 vietas x 245 dienas)

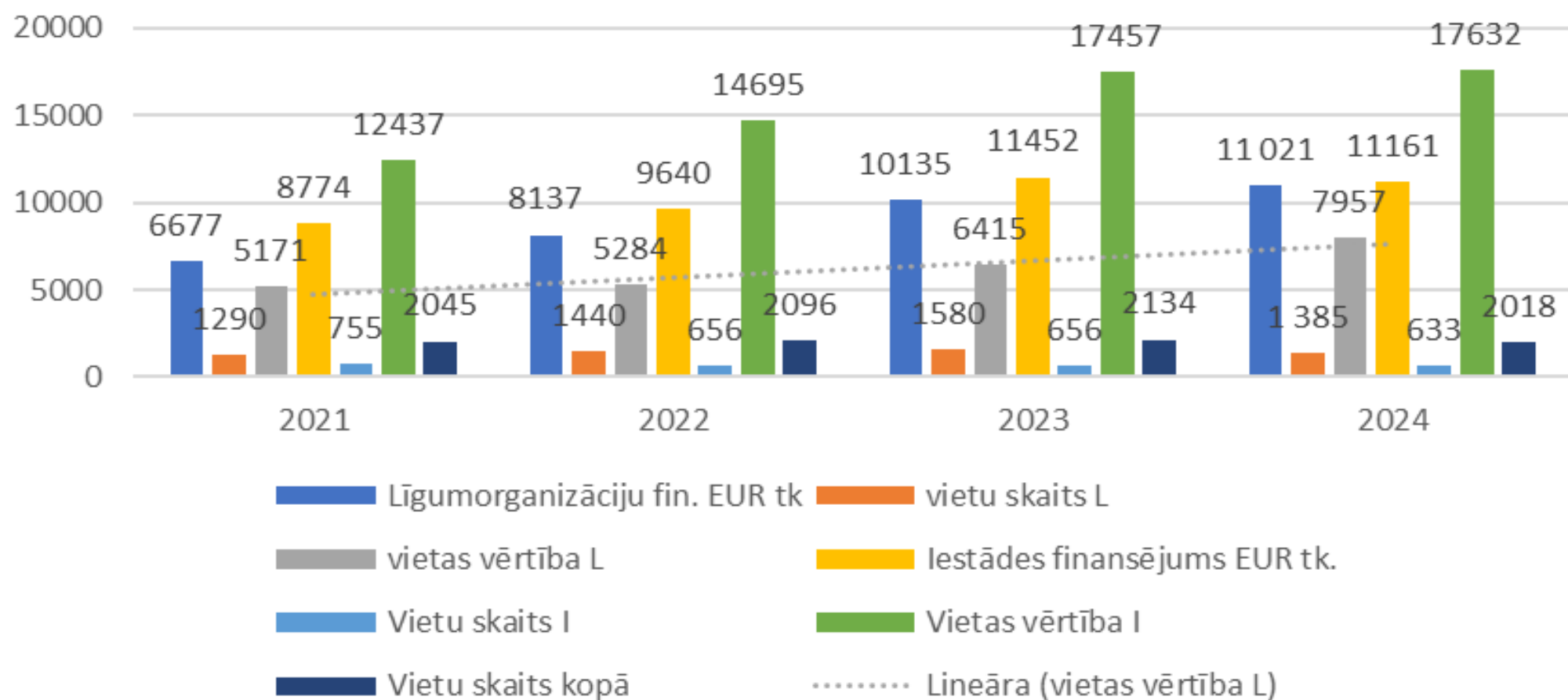
SAC pilngadīgām personām pakalpojuma vietu un klientu skaits (1)

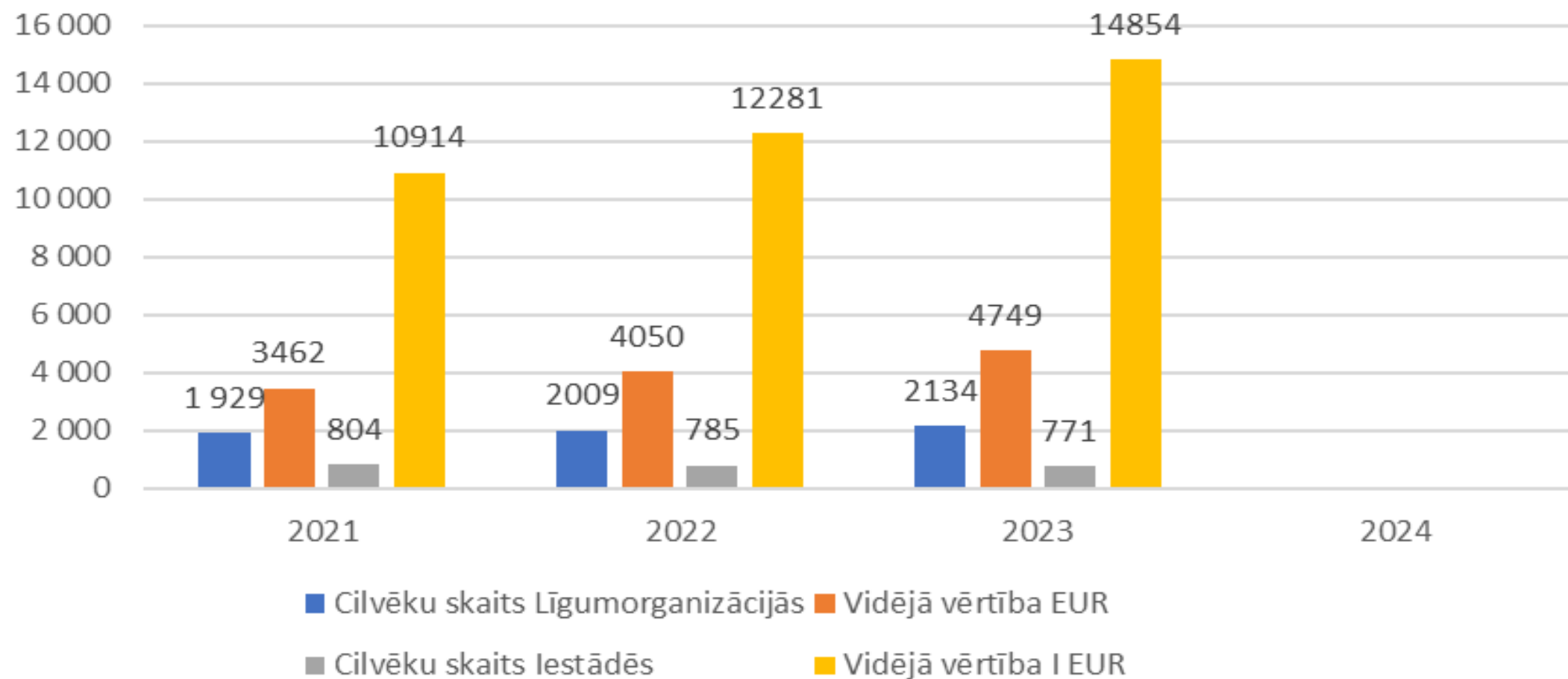
Ilgstošā sociālā aprūpe

Līgumorganizāciju un iestāžu finansējums

Ilgstošā sociālā aprūpes finansējums cilvēkam

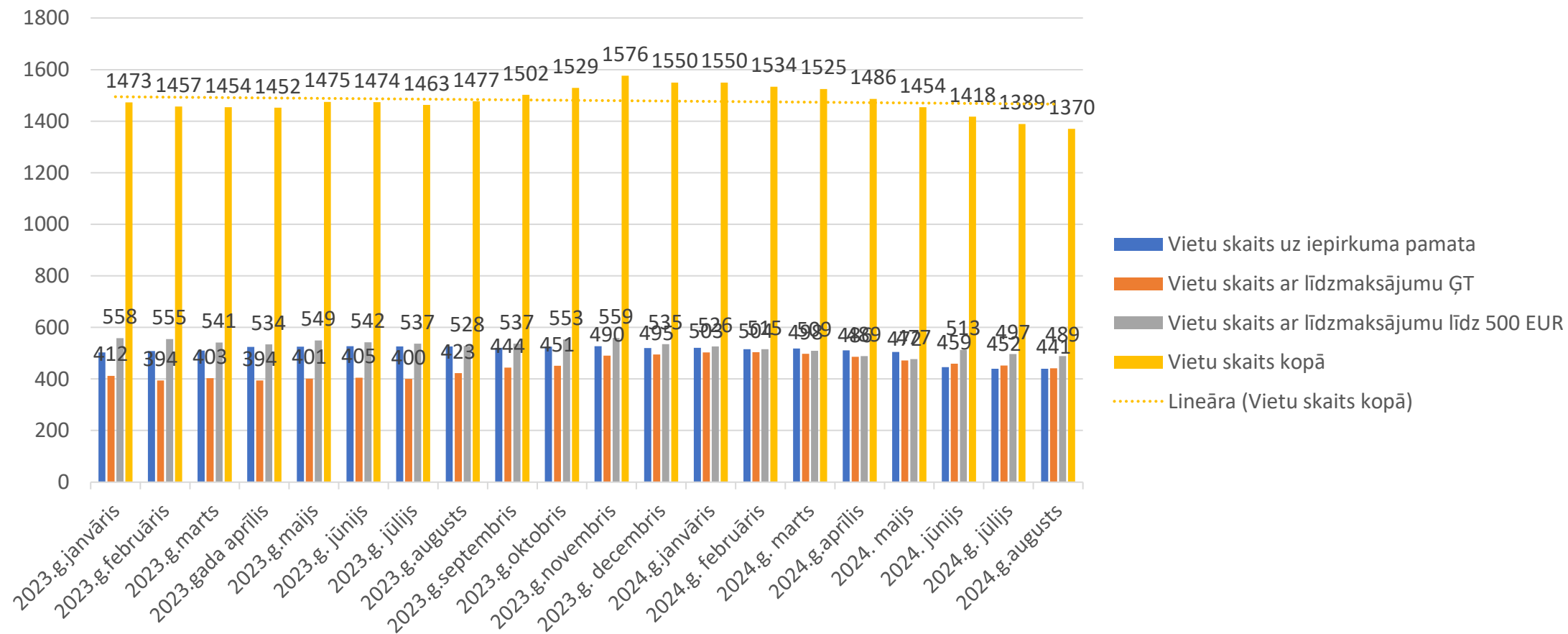
Pakalpojumu sniegšanas vietas

- 2022. gadā 2 reizes palielinātas iepirkuma līgumorganizāciju vietu skaits (05.2022. uz 475, 12.2022. uz 530)
- 2023.gadā RSAC vietu skaits samazināts par 45 (notika remontdarbi, labiekārtošana, demenču nodaļu izveide, lai nodrošinātu klientiem pēc iespējas kvalitatīvāku pakalpojumu), kopā nodrošinot 611 vietas
- No 05.04.2024. palielināts vietu skaits par 22 vietām, kopā 633 vietas, rindas virzības nodrošināšanai
- No 04.03.2024. apturēta nosūtījumu uz SAC līgumorganizācijām izsniegšana
- No aprīļa samazināta līdz minimumam nosūtījumu izsniegšana ierobežotā finansējuma dēļ – 5 norīkojumi mēnesī
- uz 20.08.2024. līgumorganizācijās ir 418 brīvas vietas
- Pieprasījums uz vietām Rīgā

Rinda

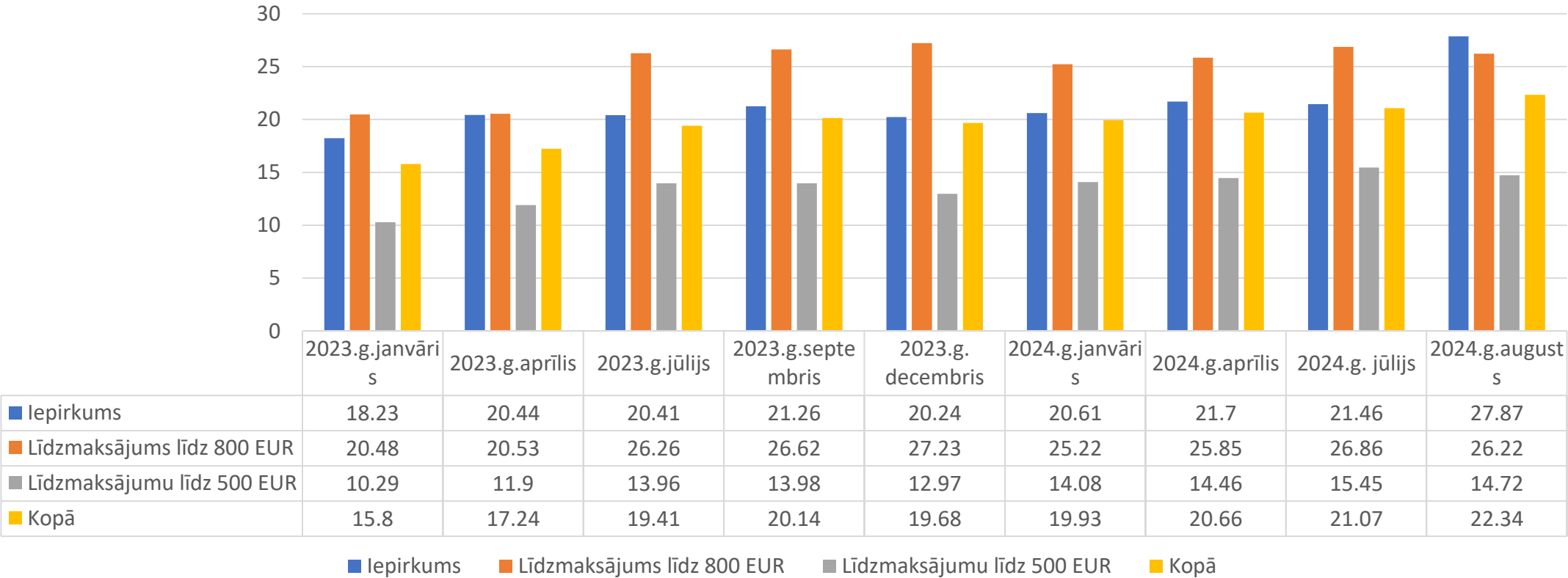
- Uz 20.08.2024. rindā - 846 cilvēki un no rindā reģistrētajām personām ap 25% atrodas
 - jau SAC vismaz 123 cilvēki (privātpersona sedz 100% izmaksas)
 - ĪSA ap 70 cilvēki (vid.dienu skaits 2023.g. 41 diena un pašvaldība faktiski sedz 49,94 EUR apmērā par vienu gultas dienu, kam kopā 95 gultām ir atvēlēts 1 733 682 EUR, turklāt ir plānots paaugstināt līdz ~ 61– 71 EUR dienā)
- 42% jeb 354 cilvēki saņem aprūpi mājās un gaida pašvaldības līdzfinansējumu SAC pakalpojuma saņemšanai (8,20 par aprūpes stundu, tiesības ir no 35 stundām nedēļā)
- Gaidīšanas laiks palielinājies no 3 mēnešiem 2023.gadā līdz pat 9 mēnešiem 2024.gadā)
- 2024.g. 1.pusg. izlietoti 10 450 372 EUR ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumam (18.04. un 18.04.01. programmas)
- Rinda pieaug apmēram 40 cilvēki 10 dienās un 10% pirms stāšanās rindā ir mainījuši deklarēto dzīvesvietu
- Rinda ir uz finansējumu

Vietu skaits citās institūcijās

Vietas vidējās izmaksas tendences (EUR/cilvēkdiena)

Diagrammas virsraksts

Problēmas

- Cilvēkiem, kas atbilst normatīvajiem aktiem, tiek liegtas iespējas iegūt pakalpojumu
- Aprūpes mājās pakalpojums personām ar ievērojamiem funkcionāliem traucējumiem un aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums izmaksā dārgāk nekā SAC
- Iztrūkstošais finansējums un esošā finansējuma efektīvs izlietojums
- Precīzu datu un cēloņsakarību analīzes iztrūkums
- Regulējuma attiecībā uz rindu un pakalpojuma piešķiršanas kārtību neatbilstība tiesību sistēmai
- Rindas nepārskatāmība un neprognozējamība
- Piešķirot finansējumu, vietas būtu piešķiramas rindas kārtībā, kas nozīmē, ka to var iegūt personas, kas ir jau SAC, ĪSA vai mājās un nav iespējams atrisināt tikai vienas no šīm grupām pieejamību pakalpojumam

Sekas – situācija iedzīvotājos rada neapmierinātību un no tā izrietošu neuzticību valsts pārvaldei, kā arī papildus morālus un materiālus zaudējumus viņiem, radot papildus pienākumus pakalpojuma sniedzējiem un RSD darbiniekiem, skaidrojot situāciju

Mērķis un uzdevumi

Mērķis

nodrošināt pakalpojuma pieejamību visiem cilvēkiem atbilstoši ārējā normatīvā aktā noteiktajām tiesībām bez tajos atrunātas gaidīšanas

Uzdevums

- 1) noteikt pasākumu kopumu,
- 2) finanšu apjomu un plūsmu,
- 3) identificēt sasniedzamos kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājus,
- 4) novērtēt ietekmi uz citu sociālo pakalpojumu apjomu un kvalitāti

Rīcība

- Nodrošināt finansējumu personām, kuras jau atrodas sociālās aprūpes institūcijas un gaida līdzmaksājumu (aptuveni 130 vai vairāk personas)
- Nodrošināt vietas personām, kuras saņem pakalpojumu dzīvesvietā un vēlas pakalpojumu SAC (rindā 354 vai vairāk personas)
- Samazināt sliekšni personām, kas ir vientuļas un vēlas pakalpojumu SAC līdz objektīvi nepieciešamajām un ekonomiski pamatotajam līmenim (SN Nr.3 24.punkts)
- Pārcelt finansējumu no pēdējā mēneša un ar 01.11.2024. uzsākt apmaksu (SJK sēde 09.10.2024.)
- 20.11.2024. budžeta grozījumos piešķirt papildus finansējumu
- Izmaiņas saistošajos noteikumos nolūkā sakārtot tiesības uz pakalpojumu, tostarp, rindas un atteikumu gadījumus
- Rindas un budžeta dalīšana saistībā ar līdzmaksājumu
- Informācija par rindu, tiesību un pienākumu skaidrošana
- Plāna izstrāde par pakalpojuma attīstību uz 3-5 gadiem (vietu, to veidu un finansējuma apjoms)

Paldies par uzmanību

Aicinu izteikt precizējumu, komentārus un priekšlikumus uz e-pastu
juris.radzevičs@riga.lv